

Veel leven op het Koksijdse strand na twee stormen tijdens de zomer 1996

3591

M.-Th. Vanhaelen

Het komt allicht niet gauw voor : twee heuse stormen in volle zomerperiode. Dit jaar maakten we het mee ! Het seizoen 1996, met zijn onstabiele weer bracht zo toch heel wat aangename afwisseling voor de strandjutter-waarnemer.

We resumeerden :

1. Een overzicht in een notendop van de belangrijkste strandingen gedurende de volledige zomer en
2. een gedetailleerde lijst aangespoelde organismen na de twee grote zomerstromen van 13 en 29 augustus.

1. Zomer 1996

- Van 22 juli tot 10 augustus : een lange wierenstrandingsperiode
- Van 20 tot 26 juli : een oorkwallenperiode
- Van 22 juli tot 31 augustus : stranding van inktviseieren, *Sepia officinalis*
- Van 15 tot en met 18 augustus : stranding van dwergpijlinktviseikapsels, *Alloteuthis subulata* (Vanhaelen, 1996)

Tussendoor :

- periodes van oostenwind, met aanspoelen van oudere schelpkleppen uit fijnere afzettingen zo onder andere *Nucula spec*, *Arca lactea*, *Venus striatula*, *Nicania montagui*, *Corbicula fluminalis*, *Glycymeris glycymeris*, *Lucinella divaricata*, *Diplodonta rotundata*, *Chlamys varia*,...

2. Vondsten en waarnemingen na de twee zomerstormen van 13 augustus 1996 en 29 augustus 1996. (zie tabel)

Onafhankelijk van elkaar hadden Johan Mares en ik toevallig hetzelfde traject én tijdstip uitgekozen. Op 31 augustus 1996 te Koksijde, Schipgat om de resultaten van de zware storm te komen inschatten. Volledig geconcentreerd op het aanspoelsel, hebben

we zelfs elkaar niet gezien. Er lagen immers verschillende eindeloze afzettingen, min of meer evenwijdig aan elkaar en de hoeveelheid organismen leek onoverzichtelijk !

Nadien hebben we wel onze vondsten en waarnemingen vergeleken (zie tabel).

- Uitzonderlijk was, dat op dezelfde plek na de twee stormen telkens een groene zeedonderpad *Taurulus bubalis* (fig. 1.) aanspoelde.

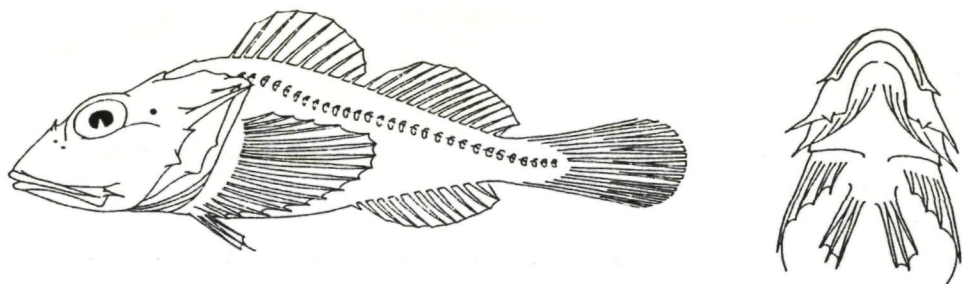

Fig. 1. *Taurulus bubalis*. Herkomst Figuur : Naar A. Wheeler, 1978.

Het visje van 14 augustus leefde nog even. De buikzijde en mondholte waren van het zuiverste turkoois-groen ! Rug, flanken en vooral de waaiervormige vinnen waren prachtig groen-bruin gevlekt. De zeer lange stekel op het kieuwdeksel gaf uitsluitel bij het determineren (dus geen gewone zeedonderpad *Myoxocephalus scorpius*). De lengte van het groene zeedonderpadje was ± 10.5 cm. Bij het opdrogen van het inmiddels gestorven visje veranderde de groene kleur geleidelijk in okergeel. Ook het visje dat Johan Mares vond, had een hevig groene buik.

Daar er in de literatuur, zowel bij Wheeler (1978), Nijssen en De Groot (1980) als bij Rappé en Eneman (1988) sprake is van een 'geel'-achtige buik bij de groene zeedonderpad, ging ik te rade bij onze vissenkenner bij uitstek, Eddy Eneman. In het Noordzee-aquarium te Oostende werden immers sinds 1990 tot nu minstens 27 groene zeedonderpadden binnengebracht.

Eddy verduidelijkte dat vooral de ♂ groene zeedonderpadden tijdens de paaitijd een hevig groene buikzijde vertonen, terwijl die bij de wijfjes zachter groen is en

deze laatsten op de onderzijde van de kop een 'gebloemd' of gemarmerd kleurpatroon hebben.

De groene zeedonderpad is onder meer ook te onderscheiden van de gewone zeedonderpad doordat ze de borstvinnen veel meer opzet dan de, iets meer algemener gewone zeedonderpad *Myoxococephalus scorpius*.

- Eveneens te noteren deze zomer was de vondst door Johan Mares van twee levende kleine heremietkreeften *Diogenes pugilator*. Deze koudegevoelige soort, die massaal stierf bij de vorstperiode van voorbije winter, was sindsdien niet meer gevonden op het strand, en schijnt zich nu toch enigszins te herstellen. Doch..., een nieuwe winter kondigt zich dit jaar al vroeg aan met vriestemperaturen !
- Bij de crustacea-vondsten viel ook de totale afwezigheid van de grijze zwemkrab, *Liocarcinus vernalis* op.
- Het enige teennagelkrabje *Thia scutellata* was waarschijnlijk een restant van de winterstranding op 22 en 23 februari 1996 (Vanhaelen, 1996), want het schild was reeds blauw en het abdomen ontbrak.
- Ook de ruwe schaalhoren *Patella aspera* werd weer met riemwier aangevoerd : op 31 juli 1996 vond ik er reeds één met vers dood dier en op 30 juli 1996 was er een riemwiervoetje met een oude, lege *Patella aspera* aangespoeld, telkens te Koksijde.
- Tenslotte wou ik nog graag kwijt dat de twee zomerstormen mij de ideale gelegenheid boden om enkele slibanemonen en een paar paardenanemonen mee te nemen om ze thuis in een bakje zeewater te zien 'openbloeien' ! Deze 'kloddertjes gelei' veranderen dan in de mooiste levende juweeltjes die je je kan indenken ! De donkerbruine, sterk glimmende paardenanemonen vertoonden hun eerder korte dikke bruine tentakels, doch ook een krans van opvallende koninklijk-blauwe blaasjes omheen de mondrand ! De slibanemonen, die eigenlijk een mooiere naam verdienen (slib > verwijst naar hun habitat) komen voor in oneindige kleur- en patroonvariaties : zowel op tentakels als op de mondschijf ! Lila, oranje, wit, beige, groen-achtig, paradijselijke schoonheid en sierlijke bewegingen, die door Marc werden vastgelegd op film. Bloemdieren... ze hebben hun naam niet gestolen !

De zomerstormen lagen nog vers in het geheugen-- en daar hadden we reeds een serie herfststormen waarover later misschien wat meer details. Echt, in 1996 werden de SWG-ers te velde al erg verwend !

Tabel :

	14-8-1996 (waarneming van MTV)	31-8-1996 of 1-9-1996
Wieren		
<i>Chorda filum</i>		enkele - oude (MTV)
<i>Himantalia elongata</i>		20-tal dikke klauwens (MTV)
<i>Ascophyllum nodosum</i>		enkele verse (MTV)
<i>Membranoptera alata</i>		1 zeer vers te Lombardsijde (FB)
<i>Gracilaria foliifera</i>	2	
<i>Enteromorpha spec.</i>	talrijk	
Anemonen		
<i>Actinia equina</i>	enkele, levend	-
<i>Sagartia troglodytes</i>	1000-tal levend ook met paarse tentakels	10.000-den levend ook met paarse tentakels (JM en MTV)
Weekdieren		
<i>Buccinum undatum</i>	-	100-tal lege, oude en recentere (JM en MTV)
<i>Eikapsel Buccinum undatum</i>		diverse (IJ)
<i>Lunatia catena</i>	-	- 4 levende (MTV) - enkele oude (MTV + JM)
<i>Nassarius reticulatus</i>	10-tallen, vers, leeg	- + 100 verse lege (MTV) - enkele (JM)
<i>Eikapsel Nassarius reticulatus</i>		diverse (IJ)
<i>Patella aspera</i>		1 vers, leeg ± 33 mm (MTV)

<i>Philine aperta</i>		1 leeg (IJ)
<i>Abra alba</i>		7 levend (IJ)
<i>Cerastoderma edule</i>	1 levend, 3 verse lege doubletten	- 1 levend, 3 verse lege (MTV) - 1 levend (JM)
<i>Crassostrea gigas</i>	13 levende, 40-tal verse lege	2 (JM)
<i>Donax vittatus</i>	-	enkele levend (JM en MTV)
<i>Ensis arcuatus</i>	-	17 verse lege doubletten (MTV)
<i>Ensis directus</i>	1000-den leeg	massaal levend en met vleesresten (JM en MTV)
<i>Macoma balthica</i>	100-tal, enkele levend	10-tallen levend (MTV en JM)
<i>Mactra corallina</i>	1 vers leeg	een 100-tal levend (JM en MTV)
<i>Mya arenaria</i>		1 levend (MTV)
<i>Mya truncata</i>		3 levend, 10-tal lege doubletten of met vleesresten (JM en MTV)
<i>Mytilus edulis</i>		10-tallen levende (JM en MTV)
<i>Petricola pholadiformis</i>		4 doublet (IJ)
<i>Solen marginatus</i>	-	- 1 vers leeg doublet (MTV) - 1 vers leeg doublet (IJ)
<i>Spisula solida</i>	1 levend	- 100-tal levend (MTV) - enkel levend (JM)
<i>Tellina fabula</i>	100-tal lege doubletten, vers	-
<i>Tellina tenuis</i>	19 lege doubletten, vers	-
<i>Venerupis senegalensis</i>	-	- vele 100-den verse lege doubletten - enkele levend (JM en MTV)
Eieren <i>Sepia officinalis</i>	+ 30	1 verse tros met levende inktvisjes (MTV)
Isopoda		
<i>Idotea balthica</i>		1 levend in hoogwaterlijn (IJ)
Stekelhuidigen		
<i>Asterias rubens</i>	1 levende	vele 1000-den, grote, levende, tot 27 cm (JM en MTV)

<i>Echinocardium cordatum</i>	100-tal, leeg	talrijk, leeg (JM enMTV)
<i>Ophiura texturata</i>	1	- 1 (MTV) - enkel (JM)
<i>Psammechinus miliaris</i>	-	- 10-tal (MTV) 6 (JM)
Kwallen		
<i>Chrysaora hysoscella</i>	3	1 (MTV)
Wormen		
<i>Aphrodite aculeata</i>	1 levend	6 - levend (IJ)
Schaaldieren		
<i>Cancer pagurus</i>	3 dode, 60-tal schilden	1 schild met vlees (JM)
<i>Carcinus maenas</i>	vele 100-den, grote, dood	100-den dood (JM/MTV)
<i>Corystes cassivelanus</i>	8 ♂ en 4 ♀, dood	- 2 levende ♂, 1 dood ♂, 2 dode ♀ (MTV) - 8 (JM)
<i>Diogenes pugilator</i>	-	2 levend in fuikhorens (JM)
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	1 schild	- 2 stervend, 7 dode (MTV) - 1 (JM)
<i>Liocarcinus holsatus</i>	+ 200, grote, dood	10-tallen (JM)
<i>Macropodia rostrata</i>		1 dood (MTV)
<i>Pagurus bernhardus</i>		- 1 levend in fuikhoren (JM) - + 30 levend in wulken en fuikhorens (MTV)
<i>Portumnus latipes</i>	20-tal dood	algemeen (JM)
<i>Thia scutellata</i>		1 dood (MTV)
Vissen		
<i>Taurulus bubalis</i>	1 levende	1 vers dode (JM)

JM : Johan Mares - waarnemingen van 31 augustus

IJ : Ingrid Jonckheere - waarnemingen van 1 september

MTV : Marie-Thérèse Vanhaelen - waarnemingen van 31 augustus

FB : Franky Bauwens

Literatuur

- Nijssen, H. en S.J., De Groot, 1980. Zeevissen van de Nederlandse kust. Wet. Med. KNNV 143 : 1-109.
- Rappé, G. en E., Eneman, 1988. De zeevissen van België. De Strandwerkgroep.
- Wheeler, A., 1978. Key to the fishes of Northern Europe. London : Warne, 1-380.
- Vanhaelen, M.-Th., 1996. grote stranding van zeldzame krabbensoorten na de februaristorm 1996 aan de Westkust. De Strandvlo 16(2) :62-69.
- Vanhaelen, M.-Th., 1996. Eikapseltrossen van de dwergpijlinktvis *Alloteuthis subulata* (Lamarck, 1798) tijdens de zomer 1996 te Koksijde-Oostduinkerke. De Strandvlo 16(3) : 87-88.

Lindegaarde 3
1830 Machelen

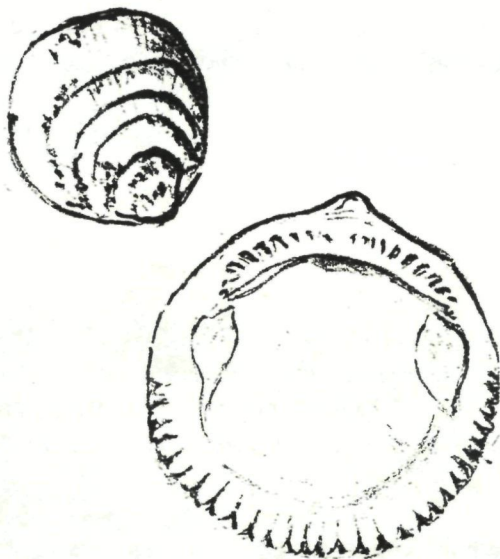

Fig. 2 : *Glycymeris glycymeris*

✱